Силабус навчальної дисципліни
«Психологія спілкування»

Галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
Спеціальність	**035 Філологія**
Рівень вищої освіти	**Перший (бакалаврський)**
Спеціалізація	**035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська**
Освітньо-професійна програма	**Італійська мова і література, друга іноземна мова, переклад**
Статус дисципліни	**Вибіркова дисципліна**
Мова навчання	**Українська**
Семестр	**II**
Кількість кредитів ЄКТС	**3**
Форма підсумкового контролю	**Залік**
Викладач	Світлана ФЕДЬКО, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є вибірковим компонентом ОП «Практична психологія», а також низки інших освітніх програм КНЛУ. Вона займає одне з центральних місць в системі професійної підготовки і особистісного розвитку здобувачів вищої освіти, майбутній фах яких пов'язаний з активною комунікативною взаємодією з людьми. Предметом вивчення дисципліни є аналіз психологічних механізмів спілкування і вироблення практичних рекомендацій для оптимального здійснення комунікативної діяльності на всіх рівнях. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується практичними вправами, елементами тренінгу та виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на систематизацію основного масиву знань, що складають зміст курсу. Курс складається з одного навчального модуля і двох змістових модулів «Сприймання та розуміння у спілкуванні», «Спілкування як соціальна взаємодія».

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: Денна/вечірня форма навчання: лекції 10 год.; семінарські заняття 20 год.; консультації -; самостійна робота 60 год. Заочна форма навчання: лекції -; семінарські заняття -; консультації -; самостійна робота -
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	Психологія спілкування – комплексна дисципліна, її зміст ґрунтується на відомостях, які були отримані здобувачами з інших дисциплін – «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Практикум з соціальної психології» та ін.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є складовою загальнопсихологічної підготовки здобувачів і водночас є вибірковою дисципліною. Головна мета курсу полягає у формуванні у здобувачів основи культури ефективного спілкування, сприянні формуванню психологічних і моральних якостей, що забезпечують ефективну професійну самореалізацію, а також конструктивне міжособистісне спілкування.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)

Курс спрямований на розвиток у студентів таких загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК9. Здатність працювати в команді.
ЗК12. Здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку.
ЗК 13. Глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства.

Дисципліна зорієнтована на набуття таких фахових компетентностей:

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність
ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
ФК 12. Здатність до особистісної рефлексії в межах професійних компетенцій, розуміння динаміки міжособистісних стосунків та керування ними.
ФК 14. Уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.
ФК 16. Уміти розпізнавати маніпулятивні впливи та протидіяти їм, оцінювати наявність або відсутність факту моральної шкоди.

Чому можна навчитися (результати навчання з дисципліни)

ЗНАТИ:
1.1. взаємозв'язок спілкування і діяльності
1.2. техніки і прийоми спілкування, правила слухання, ведення бесіди, переконання
1.3. джерела, причини, види і способи вирішення конфліктів у спілкуванні
1.4. етичні принципи спілкування.

УМІТИ:
2.1. розуміти повідомлення у рамках визначеної ситуації спілкування; будувати повідомлення, що відображає певний комунікативний намір
2.2. визначати найбільш ефективні засоби психологічного впливу на аудиторію
2.3. аналізувати ефективність спілкування, виявляти оптимальні умови спілкування, встановлювати адекватні міжособистісні стосунки в різних ситуаціях спілкування

КОМУНІКАЦІЯ:
3.1. здатність розробляти процедуру і техніку спілкування з метою запобігання міжособистісних та міжгрупових конфліктів семінарські заняття, комунікативний практикум
3.2. здатність ефективно формувати комунікативну стратегію в різних професійних ситуаціях

АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:
4.1. здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності
4.2. приймати самостійні рішення та відстоювати погляди у розв'язанні професійних завдань

Навчальна логістика (тематичний план)	**МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ** **Змістовий модуль 1. СПРИЙМАННЯ ТА РОЗУМІННЯ У СПІЛКУВАННІ** Тема 1. Психологічні основи комунікативної взаємодії індивідів. Тема 2. Розуміння у спілкуванні. Бар'єри розуміння. Тема 2. Ефекти соціальної перцепції у спілкуванні. **Змістовий модуль 2. СПІЛКУВАННЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ** Тема 1. Семантика та смисли у спілкуванні. Тема 2. Ефективне слухання. Тема 3. Конфлікти в міжособистісному спілкуванні Тема 4. Психологічна маніпуляція у міжособистісному спілкуванні. Основи протидії.

Система оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
II	залік	аудиторна та самостійна робота	**50**
		модульна контрольна робота (МКР)	**50**
		залік	**-**

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	*студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки*

«4»	*студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням*
«3»	*студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання*
«2»	*студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення*

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів

«5»	*робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«4»	*робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«3»	*робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково*
«2»	*робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані*
«0»	*робота не виконана*

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальніою шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінк у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у VII семестрі
форма підсумкового
контролю – **ЗАЛІК**

«5» - 41-50 балів
«4» - 31-40 балів
«3» - 21-30 балів
«2» - 1-20 балів
Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	*при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«4»	*при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до*

	емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків*
«2»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«0»	*робота не виконана*

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну (форма підсумкового контролю – **залік)**
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незараховано

Підсумкова форма контролю з дисципліни – **ЗАЛІК в усній формі.**

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання відповіді на залік:

критерії оцінювання	**шкала оцінювання**	
	«зараховано»	**«не зараховано»**
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-	здобувач майже не користується професійною термінологією

	категоріальним апаратом дисципліни	

Оцінка **«зараховано»** виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям. Оцінка **«не зараховано»** виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Політика курсу	Студент уважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття, виконувати завдання з самостійної роботи і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми, терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни узгоджує з викладачем. Під час роботи над усними/письмовими завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.
Рекомендована література	**Основна** 1. Забродський М. М., Максименко С. Д. Комунікативна компетентність вчителя : сутність і шляхи формування. Житомир : Волинь, 2000. 32 с. 2. Коваленко А.Б. Психологія міжособистісного взаєморозуміння: підручник. К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2010. 215 с. 3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія. К. : Академвидав, 2003. 448 с. 4. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації. Чернівці : Книги-ХХІ, 2010. 528 с. 5. Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей. Київ : Альтерпрес, 2010. 253 с. 6. Прибутько П. С. Конфліктологія : навч. Посібник. К. : КНТ, 2010. 136 с. 7. Філоненко М.М. Психологія спілкування. К. : Центр учбової літератури, 2008. 224 с. 8. Eichhorn K., Thomas-Maddox C., Wanzer M. Interpersonal Communication: Building Rewarding Relationships. Dubuque, IA : Kendall/ Hunt, 2008. 24 с. **Додаткова** 1. Воронкова В. Г. Етика ділового спілкування: навч.посібник. Львів : Магнолія, 2019. 312 с. 2. Кара-Мурза С. Г. Маніпуляція свідомістю. К. : Оріони, 2006. 528 с. 3. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с. 4. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу. К. Центр учбової літератури, 2007. 448 с. 5. Bondarenko A., Kucherovska N., Fedko S. Prosocial Attitudes of Present-day Ukrainian Students. EC Psychology and Psychiatry. 2020. 9.6. 174–178.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	